

1.- Tradició de la comèdia a partir d'Aristofanes fins el teatre dels nostres dies.

La comèdia es va donar mig segle més tard que la tragèdia, ja que aquesta exigeix llibertat de judici, pròpia de la democràcia. Prové del Kosmos (processó dionisiaca, per tant, un cor cantat que serveix de motiu central).

La comèdia ofereix sàtires plenes d'imaginació. Es produeix tot un seguit de topades entre dos personatges principals, on també intervé el cor. Generalment, el seu desenllaç és festiu.

Una de les característiques elementals de la comèdia són la parabasis i l'agon. En la primera sens mostra les intencions del poeta, l'agon és quan un actor representa les idees del poeta i l'altre representa les idees contràries. Per tant, l'obra s'organitza entorn a aquests dos personatges. Aquesta dos elements teatrals (agon i parabasis) en la Comèdia Antiga estan molt desenvolupats però aniran perdent força fins a desaparèixer.

Una altra característica de la Comèdia és que els episodis estan més desordenats que a la Tragèdia. A més, en el text hi ha alternança de text cantat i text recitat.

Podem establir similituds entre la Comèdia Antiga i el teatre actual ja que avui encara es fan sàtires. A diferència de la tragèdia, que perdura a partir dels mites tràgics, la comèdia roman en la forma de representar-se i, no tant, en els temes.

Aristófanés és el màxim exponent de la Comèdia Àtica Antiga. Va dirigir l'atenció cap als personatges, condicions i desgràcies de la seva ciutat: Atenes. L'expedició a Sicília, els enfrontaments interns, fan de teló de fons a les seves al·legories còmiques. La seva comèdia dona a la comunitat el poder moral de jutjar-se, gràcies a l'impuls còmic que es deriva de la demència explícita de les seves contradiccions. Les seves comèdies són molt crítiques amb les persones, l'aristocràcia, i és per això que constitueixen un acte polític.

Principalment la Comèdia Àtica Antiga es caracteritza per la sàtira personal i en quant a la intervenció del cor. Si més no, quan Atenes perd la democràcia es delimita la llibertat d'expressió, aquest fet provoca que la sàtira es fa moralista, a més, el cor es va reduint a la funció d'intermediari per, finalment acabar desapareixent. Així, la Comèdia Mitjana no es personalitza i desapareix el cor. Hi abunda la paròdia del mite, però també certa tendència a la sàtira i a la crítica literària. Aquí el nombre de personatges varia de 9 a 11 intèrprets per 3 o 4 actors. Però mai més de 3 en escena. S'abandonen els coturns i són substituïts per l'embar (més lleuger i àgil). El vestuari luxós dona pas a un d'emblemàtic.

Amb l'aparició de la Comèdia Nova no es cultiven ideals nous, per tant, l'espectacle nou perd el corae de celebració per fer-se pura diversió. Així, esdevé una representació de la realitat reforçada per una visió moralista. El diàleg s'acosta més al llarg quotidià i la versificació té una característica funcional. L'espectacle es simplifica en una obra de 5 actes. Les representacions adquireixen un caràcter profà i realista. Són relats de casos concrets de ciutadans, i el seu objectiu és entretenir. Apareixen de 9 a 10 personatges representats en 4 actors. L'autor més important és Meandre.

En el teatre de Roma canvia l'esperit de la tragèdia però no el de la comèdia. Aquesta última té més continuïtat en el temps. S'imposa l'humor grotesc. Es desencadena amb un final feliç. Trobem barreja arbitrària de diversos gèneres i estils. Una altra característica és que no hi ha cor, però es realitzen intermedis musicals. Adquireix importància el mim i la pantomima. Aquesta és més coneguda com comèdia Togata. Un dels autors més destacats serà Plaute.

Després apareixeran les Comèdies Atelanes procedents de la Campania i que seran l'antecedent de la Comedia Dell'Arte renaixentista.

Destaquem la Comedia Coturneta Senea com a major exponent. Però hem d'entendre-la com una tragèdia basada en l'ambient grec. Aquest teatre es representarà abans i durant el Renaixement, i tindrà una continuació al barroc adaptant-se al nou gust de l'època, és a dir, prenent formes turmentades i carnavalesques.

2.- Diferències argumentals entre les Coèfores d'Èsquil, l'Electra de Sòfocles i l'Electra d'Eurípides.

Les Coèfores d'Èsquil són la segona tragèdia de l'Orestíada. Aquestes expliquen l'obligació del càntic a Clitemnestra per haver matat Agamenon, i tornar a establir l'ordre trencat. El cor és d'esclaves. Aquestes es troben amb Electra que vol executar la venjança. Està esperant a Orestes, el seu germà, per dur-la a terme. Quan aquest arriba, Electra i Orestes assassinen a Clitemnestra i Egest (amant de Clitemnestra) per venjar la mort del seu pare.

Troblem un rerefons religiós, arcaic i ritual en diversos aspectes de l'obra. Podem dir que és una simple interpretació del mite sense cap moralitat darrere.

En l'obra culminen els conflictes psicològics i de personatges.

L'Electra de Sòfocles arriba a una intensitat tràgica total en el conflicte entre els personatges i en el desenllaç dels fets. La tragèdia alterna cants del cor amb intervencions d'Electra. En relació a les Coèfores d'Èsquil, Sòfocles ha procedit en una doble direcció: Ha tret a la història el rerefons religiós, arcaic i ritual per fer-ne un ús dramàtic. No és només l'interpretació del mite com fa Èsquil, sinó que Sòfocles data d'una concepció moral. A més, Sòfocles afageix el paper de Crisotemne, germana d'Electra, que Èsquil no havia treballat. Sòfocles també dona més protagonisme a Electra sent aquesta més activa en la venjança. Clitemnestra en Sòfocles és més humana i sent la pèrdua del seu fill Orestes, encara que aquest li alliberi malsons.

D'altra banda Eurípides ofereix al públic una versió del mite totalment quotidiana i realista. Els personatges estan al marge de la idealització. Electra apareix casada amb un pagès que la respecta. Una diferència amb les versions anteriors d'Èsquil i Sòfocles és el dubte que se li presenta a Orestes abans de venjar la mort del seu pare.

3.- El teatre medieval en relació a la projecció contemporànea a Catalunya, València i Balears.

Els territoris de parla catalana foren els primers de la Península Ibèrica a integrar-se a la cultura europea, en La Europa vel Regnum Caroli amb la qual nasqué Catalunya com a país de Marca adscrit a l'Imperi Carolingi.

El primer teatre pròpiament europeu s'origina als monestirs carolingis rere l'impuls d'una profunda reforma litúrgica que s'estendrà pels diversos dominis de Carlemany. Així, s'introdueix a casa nostra durant el segle novè.

La comunitat canonical de Vic representava, entre el cor-tribuna i l'altar de la desapareguda catedral bastida sota l'episcopat d'Oliba una *Visitatio Sepulchri* o drama de resurrecció de Crist particularment novedós en el concert del teatre litúrgic europeu. Ens referim a *De Tribus Mariis*, que acull per primer cop en aquest rudimentari drama cristià la figura profana del mercader d'ungüents Mercator iuvenis, per a major distrecció i gaudi dels fidels que reclamen uns oficis religiosos més lúcids i atractius. Podem dir que el drama cristià obria les portes de bat a bat al món quotidià.

El drama litúrgic es representarà en l'*escena integrada* que és l'interior del temple i se serví dels mateixos elements a l'entorn dels quals giren les cerimònies religioses, en especial l'altar.

Dramàtica religiosa sempre lligada als oficis del ritual cristià, interpretada per clergues o acòlits (nens del cor), generalment en llatí, però aviat simultanejant amb versions en romanç, que ha perviscut en el temps.

Mallorca ha conservat els actes de les *Tres maries* o del *Davallament de la Creu* i el *Cant de la Sibila*, mentre que el convent de Santa Clara de Gandia, fins el 1865, s'escenificà una *Visitatio* polifònica composta per Sant Francesc de Borja (s. XVI).

En el cas concret de la configuració dels misteris tingueren una especial paper els joglars que recitaven i cantaven passatges de la història sagrada i vides de sants. L'èxit que tingueren aquests espectacles joglarescos inclinà el clergat a intervenir-hi, cosa que produí l'entrada d'aquests a l'interior del temple.

Aquesta diferència d'origen és allò que diferencia clarament el drama eclesiàstic amb els misteris.

El Cicle Pasqual és el primer text (o fragments) i la primera documentació d'espectacles urbans en llengua catalana, pertanyents al drama de la Passió de Crist. Estem davant d'un dels primers misteris europeus de la Passió veritablement posat en escena amb diversos intèrprets i amb una escenografia pròpiament teatral. Al llarg del s. XIV s'estén per les nostres ciutats: primer Pollença, després altres, com Vila-real i Castelló. Però només al s. XV aquest teatre és introduït a l'espai sagrat del temple, així esdevé a les catedrals de Lleida, Tarragona o Girona.

L'altre gran cicle dramàtic va referit a l'Assumpció de la Verge, concretat en tres esplendoroses representacions: la *Representació de l'Assumpció de Madona Sancta Maria* al 1388 a Tarragona, concretament a l'antic circ romà, el *Misteri assumpcionista de València*, text de major intensitat poètica del llegat català medieval i amb l'utilització d'un escenari vertical i el *Misteri o Festa d'Elx*, que des de finals del s. XV fins avui es representa a la Basílica de Santa Maria. Ara resulta l'única resta viva al món d'autèntic espectacle medieval. Aquesta representació té els trets bàsics del drama religiós medieval: íntegrament cantat, aprofitant tonades pertanyents als repertoris litúrgics o trobadoresc, escenificació fastuosa d'ascendència clàssica, interpretat exclusivament per homes i, en els papers sacralitzats, per eclesiàstics. Cal destacar la participació del públic.

La festa del Corpus que prolifera des del s. XIV arreu de la nostra geografia ha contribuït al desenvolupament d'una altra tipologia teatral consistent en l'espectacle processional articulat en escena lineal que suposen els carrers i les places de la ciutat i que combina la representació fixa i la mòbil.

Les mostres de la festa i de l'espectacle més autènticament popular només podem constatar-les a través de restes d'arrelada tradició com els carnavals o la *Patum* de Berga.

4.- Funció del cor en la Comèdia Àtica Nova.

El cor ja desapareix en la Comèdia Mitjana així, en la Comèdia Àtica Nova continua sense ser utilitzat. No es necessitarà el cor, es prescindirà d'ell, encara que realitza una característica essencial en la Comèdia Atelana Antiga amb procedència del kosmos (processó Dionisiaca).

5.- Llenguatge a la Comèdia.

S'alternen recitals i cants del cor. En la Comèdia Àtica Antiga s'utilitza un llenguatge satíric, després en la Mitjana un llenguatge moralista, perquè així s'aconsegueix delimitar la llibertat d'expressió. Finalment, en la Comèdia Àtica Nova s'obté per un llenguatge realista, quotidià.

6.- Elements estructurals bàsics en la Comèdia Àtica Antiga.

Es produeixen enfrontaments entre dos personatges fonamentals amb intervencions del cor. El conflicte finalitza generalment amb un desenllaç feliç. Els llenguatges són parodiats i enfrontats. Dels elements estructurals cal destacar:

– *Agon*: Escena de la disputa de la qual surt triomfant el personatge que representa les idees de l'autor:

1er. Oda, el cor anima a participar a un dels dos personatges.

2n. Oda, el cor anima al antagonista a parlar.

3r. Antioc, el cor anima al agonista.

4rt. Strafi, el cor dóna l'acceptació a l'argument del agonista.

– *Paràbasis*: Durant una sortida temporal dels actors de l'escena, els components del cor es treuen les màscares i togues, es giren cap al públic i van cap a ells. Té 7 parts:

- Cant breu o commation.
- Anapertos. Discurs dirigit al públic per Corifeu.
- Pnigos. Llarg discurs sense interrupció.
- 4 coros simètrics.

7.– Funció de cor en la Comèdia Àtica Antiga.

- Funcions imprecatives: pregàries, innovacions, accions de gràcia.
- Participació a la cerimònia com a intervencions de característiques rituals: ofrenes, processons.
- Funcions narratives al servei de l'acció.
- Elements de escenificació entre diferents episodis.
- Figura del comentarista de l'acció.
- Mediator entre acció i percepció.

8.– Dos exemples d'agon d'obres d'Aristòfanes.

L'agon de l'obra *Els cavallers* consisteix en un duel entre Paflago (esclau de Demos, representant al poble) i el Consalader (el poble el crida perquè governi enlloc de Cleó). És un duel en què cadascun d'ells parla de les seves pròpies infàmies i objeccions. Paflagó es vençut verbalment i a bastonades. L'enfrontament arriba a nivells grotescos.

A *Els arcanesos*, Disceòpolis, el protagonista, convida a l'assemblea per discutir amb els seus membres i convidar-los a acabar la guerra. És el personatge que vol la pau per Esparta.

9.– Les tres utopies d'Aristòfanes.

- **Limitar l'expansió de la democràcia en pro d'un ordre jurídic arcaic sense demagògia.**
- **No concessió de poder a un polític improvitat d'origen humil.**
- **Desig utòpic de la continuació a la realitat d'una República Platoniana, en contra totalment de Sòcrates.**

10.– El Paper dels personatges femenins en *Liristrata*.

Són dones d'Esparta, Atenes i Hèlade que fan vaga de sexe, impedeixen als marits i amants qualsevol relació amorosa..

Són dones d'un enèrgic sentit comú, amb intel·ligència oberta i plena consciència dels seus drets i papers que els hi pertoquen. *Liristrata* i les altres apareixen amb un punt d'idealització.

11.– Definició de tragèdia en la Poètica d'Aristòtil.

Imitació (mímesis) d'una acció (praxis) de caràcter elaborat i complert, amb certa extensió, amb un llenguatge agradable, plena de bellesa d'una espècie particular. Imitació feta per personatges en acció i no a través d'una narració. Provoca a l'espectador la purificació (catàrsis) pròpia d'estats emotius.

12.– Característiques específiques de la Tragèdia.

- Imitació o mímesis: representació, recreació i figuració. L'actor tracta de fer present al personatge que encarna. Búsqueda de que l'espectador simpatitzi amb el personatge.
- Imitació d'una praxi: Imitar les accions tràgiques ja que aquestes defineixen al personatge. Acció tràgica totalment estructurada.
- L'acció es presentada com un tot harmònic, la coherència de la qual resideix en la unió de les parts.
- Praxis de la tragèdia: L'acció de la tragèdia es forma en la matèria mística. El mite precedeix la tragèdia.
- Canvi de fortuna: A la tragèdia deu haver-hi un canvi en la sort de l'heroi, passant de la prosperitat a la desgràcia.
- Raons del canvi de fortuna: No serà culpa de cap vici o acte pervers, passarà per causa de certa harmonia (opinió errònia que porta a determinades accions equivocades). És el resultat de la falta de coneixement.
- La finalitat: La catàrsis a la qual no s'arriba mitjançant compassió i temor.

13.– Pas del ditriamb a la Tragèdia.

El ditriamb és un cor en honor a Dionís on s'hi representen danses presidides per un sacerdot. És un himne cantat a l'uníson pel cor compost de 30 homes i dividit en dos bàndols, on trobem un corifeu o portanveu.

El ditriamb passa de líric a coral. Del cor es separa un solista que institueix un diàleg dramàtic amb el cor. Aquest primer actor s'anomena hipocrites, que significa el que contesta, o també protagonista. Més tard, Èsquil afegirà el segon actor, farà disminuir la importància del cor i converteix el diàleg en la part principal. Amb Sòfocles arriba l'eclosió, també afegeix un tercer actor i la decoració escènica.

14.– Origen ritual de la tragèdia.

L'origen ritual de la tragèdia el trobem en les festes dionisiàques. Les més importants eren les Grans Dionisiàques, dutes a terme entre març– abril. Aquestes festes estaven presidides pel komos, que és un cor que es desplaça en processó i realitzant rituals. A part, també realitza acció mimètica i dansa–cant–paraula (diàlegs i discussió entre dos elements = agon).

15.– Qui pagava i organitzava les tragèdies?

Els ciutadans rics s'encarregaven de pagar les despeses del cor. L'aront o ministre s'encarregava de designar als coregas que escollien a 5 poetes que triven 5 tragèdies i 3 comèdies. Es reclutava la gent del cor i els intèrprets i es feia el sorteig per veure qui representaria l'obra guanyadora. El jurat estava format per 10 persones escollides a sort entre el públic.

16.– Paral·lelisme entre Antígona i Electra de Sòfocles.

Els dos són personatges femenins que centren la importància en l'obra. Les dues tenen al seu costat les

seves respectives germanes Ismene i Crisotemes, ambdues diferents i més dèbils que les protagonistes. Si més no, Antigona i Electra demanaran ajuda a les seves germanes petites.

17.- Tipus de màscares utilitzades en la comèdia de Roma.

En les comèdies poliates s'utilitzen màscares que reproduïen tipus grecs. S'usa la màscara dobla, amb la finalitat de que l'actor mostri al públic la cara convenient a cada moment. En les comèdies togades apareixen personatges tipificats amb les característiques corresponents: Maccus, Bucco (xerri), Pappus...

18.- Autor principal en les comèdies togades: Plaute.

L'autor que destaca en les comèdies d'època romana és Plaute. Va imitar les comèdies de Meandre, que era el seu mestre. D'ell hereta els personatges tipificats (Maccus, Pappus, Bucco...). Encara que s'inspira en temes i personatges grecs, l'esperit és clarament llatí. És un teatre fet per a la gent i per el mim. Una de les característiques dels seus treballs és l'alternança entre les parts parlades i les parts cantades. L'espectacle devia tenir una presentació molt semblant a la comèdia musical d'avui en dia. Probablement, aquesta alternança no sigui més que una còpia del teatre grec. De les obres més importants destaquem L'anfitrión.

En les seves obres Plaute no vol aconseguir profunditat, sinó que únicament li interessa entretenir i fer riure. És per això que tenen un final feliç i són una barreja d'estils i gèneres.

19.- Els quatre gèneres en la Comèdia de Roma.

- Comèdia *Conturnata*: Tragèdia d'ambient grec, el primer autor va ser Sèneca.
- Comèdia *Pretexta*: Tragèdia d'ambient romà. Només es conserva una Octàvia probablement de Sèneca.
- Comèdia *Palliata*: Comèdia d'ambient grec. El seu màxim exponent és Terenci.
- Comèdia *Togata*: Comèdia d'ambient romà. Deu el seu nom a les togues romanes. El seu màxim representant és Plaute.
- *Tubernaries*: Describen oficis i costums populars.
- *Farses Atelanes*: D'aquí sorgirà la *Comedia dell'Arte*.

20.- Autor principal de comèdies Palliata: Terenci.

El seu repertori és extret de la Comèdia Àtica Nova. Els personatges de la comèdia grega són evidents en les 6 comèdies de Terenci: Andria, l'eunuc, El botxí, Formió, la sogra i els germans.

Els personatges de Terenci tenen les mateixes referències realistes que els de Plaute, però es diferencien clarament. Andria està inspirada per Meandre. La trama gira a l'entorn d'un matrimoni estrany, ja que Pànfil enlloc d'entendre la seva promesa estima a una altra, Glicena.

L'eunuc també està inspirat per Meandre, com el botxí i Formió.

Meandre, Apol·lodor i Terenci creen una representació totalment lliure de la religió i les doten d'una moralitat en la què els espectadors es poden veure identificats.

21.- Autor principal de les comèdies coturnates: Sèneca.

La comèdia *Conturnata* és una tragèdia d'ambient grec. Les 9 tragèdies que se li atribueixen són totes d'argument grec. En les seves obres destaca un pesimisme serè i desarrelat. Són obres dotades de fons

moralista i filosòfic.

A Edip, s'allunya de l'original de Sòfocles. Al contrari que en Fedra, on s'inspira en les tragèdies d'Eurípides.

22.- Primers orígens del teatre medieval.

A l'Europa medieval el teatre sorgeix, com a Grècia, del culte religiós. D'ell s'anirà desenganxant de mica en mica des del s. X. Anirà introduint elements no religiosos i còmics. Es pot dir la seva funció era ensenyar i culturitzar al poble mitjançant un mètode visible i més fàcil, per mitjà de dos misteris essencials de la fe: Resurrecció i Encarnació.

Els diàlegs, al principi molt breus, es van anar fent més llargs, són els anomenats trops, que són l'origen d'un altre component del teatre occidental, el diàleg. Amb el temps el nombre de participants augmenta i el teatre també es converteix en espectacle profà. També s'abandona l'església com a lloc de representació.

Sempre es representen temes bíblics del quals després es passa a les Vides de Sants. Al perdre allò més religiós, el portarà a allò més profà, però amb un final religiós.

Es representen misteris, jocs (jeux), miracles, planys.

23.- Disposició escènica al teatre medieval.

En un principi, les representacions es realitzaven a l'interior del temple. Després es continuaren representant als pòrtics de les esglésies i catedrals, ja que les façanes eren uns decorats imponents. Més tard, es van establir en les places públiques, patis, claustres i carrers.

Al lloc on es representava l'espectacle estava dividit en diversos escenaris: Paradís, infern, purgatori, sala de flagel·lació...

24.- Especificitat teatral. Especificitat del text teatral.

És la conjunció de tots els elements de la nòmina en un temps i un espai determinats.

És l'autenticitat del signe teatral, el signe teatral és irreplicable degut a l'especificitat teatral.

El text teatral també té especificitat, ja que mai s'interpreta igual i exacte dues vegades. Cada representació és diferent i irreplicable.

25.- Elements de la nòmina teatral.

Són els elements que relacionen el text amb la representació. La relació varia segons l'època, hi ha moments en què uns són més importants que altres.

Emissor missatge

Representació receptor

(públic)

autor

director muntatge

(actors)

26.– Relació mite– rite.

Els mites són històries vertadera que narren fets i temes diversos.

Els rituals poden ser de dos tipus:

- Els rituals que *conjuren la mort* i que es cel·lebren en cerimònies agrícoles i de cacera on es narren *mites d'origen*.
- Els rituals que *pacten amb la mort* i que es cel·lebren en cerimònies funeràries on es narren *mites genealògics*.

Així doncs, els mites són l'evolució dels rituals més primitius. En els mites ja no es fan invocacions a la mort, sinó que es narren històries a través dels elements bàsics del rite: la dansa, la música i les màscares.

27.– Característiques de les festes Eneades.

Les festes Eneades eren festivals cel·lebrats a començaments de gener. Eren festes dionisiàques més reduïdes i sense estrangers. Es realitzava un concurs de tragèdia i un de comèdia.

28.– Característiques de les festes rurals.

Eren festes dionisiàques que es feien a tots els pobles de l'Àtica cap al mes de desembre. Mai es feien estrenes, sempre reposicions.

29.– Funció del Parados.

Les paradoi eren dues entrades situades als extrems laterals de la orchestra, per on entrava el cor.

També designa el primer cant que realitzava el cor quan sortia a escena.

30.– Paral·lelismes entre Medea i Fedra i Jassó i Hipòlit a Eurípides.

Tant Medea com Fedra són apassionades i ho farien tot per amor: Medea mata al seu germà per salvar a Jassó.

Davant del desamor actuen de manera apassionada: Medea mata l'amant de Jassó i els seus propis fills, en canvi, Fedra es suïcida.

Els dos són personatges ben definits que s'enfronten amb els homes i que s'exilien.

Jassó i Hipòlit també són personatges ben definits, fins al punt d'anomenar-los arquetips. Són egoistes i oportunistes i no estimen a les protagonistes femenines, és per això que reben el seu càstig.

31.– Diferències entre Antígona i Electra a la tragèdia.

A Electra els personatges es senten tancats en el seu paper mentre que a Antígona els personatges estan oberts a l'esperança i a la desesperació.

32.- Caràcter educador de la tragèdia.

El caràcter educador radica en la experimentació de la catarsis. L'objectiu de la tragèdia es que l'espectador experimenti la compassió davant la desgracia del protagonista i la por que aquesta desgracia li pugui passar a ell. A través de la tragèdia, experimentant aquestes sensacions sens educarà perquè si ens passa a la vida real no sentim ni por ni compassió.

33.- Vestuari del cor a la parabasi.

Després de l'agon (discussió) comença la Parabasi. Llavors, el cor es treu les capes i es dirigeix al públic vestit com ell mateix.

34.- Decorat de l'espai escènic a partir de Plaute.

És d'ambientació romana. L'espai escènic és la plaça o carrer i les cases se situen a banda i banda. Hi ha unitat de lloc.

35.- Funció del pròleg a les comèdies de Plaute.

Normalment el pròleg està representat per un personatge diví o mixte. Té dues funcions:

- Despertar l'interès, demanar silenci o advertir de l'actualitat.
- Informar i fer propaganda sobre l'obra.

36.- Primera escena còmica del teatre medieval.

La trobem en els inicis del teatre religiós. Després de l'escena de les tres Maries, trobem l'arribada de Pere i Joan, després la discussió del mercader i, finalment la dona d'aquest. Concretament aquesta és el primer personatge còmic.

37.- Primer document escènic del teatre profà medieval.

Hi ha tres teories sobre el seu naixement:

- Que és una imitació de la comèdia llatina de Plaute.
- Que prové de l'art del mim i dels joglars.
- La més acceptada: Sorgeix de l'espontaneïtat dels moments de gresca i esbarjo del teatre religiós.

38.- Vestuari a les obres de Plaute.

A les obres de Plaute els actors anaven vestits amb la toga típica romana. De fet, degut a aquesta vestimenta les comèdies de Plaute s'anomenen Comèdies Togades.

S'imposen les convencions romanes: els homes lliuren porten toga, els esclaus túnica i els personatges femenins túnica, vestit i capa.

39.- L'orquestra a l'edifici teatral romà.

L'orquestra a l'edifici teatral romà era un espai semicircular, de manera que la escena s'aproximava a l'auditori o cavea. En canvi, a l'edifici grec l'orquestra era circular.